

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1920 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för riksbanken under viss tid från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

I en till riksdagen den 12 mars 1920 avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition nr 221 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att riksbanken må för tiden till och med den 30 september 1920 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, med rätt dock för riksbanken att, om förhållandena därtill giva anledning, före utgången av nämnda tid återupptaga inlösningen av bankens sedlar.

Till återopade statsrådsprotokollet har departementschefen i ärendet anfört följande:

»Uti en den 11 i denna månad till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse hava fullmäktige i riksbanken anfört följande:

*Banko-
fullmäktige.*

»Riksbankens guld-kassa uppgick enligt de fem senaste vecko-rapporterna till

den	7 februari	266.59	miljoner kronor				
»	14 »	266.30	»	»	således minskning	0.29	miljoner kronor
»	21 »	265.88	»	»	»	0.42	»
»	28 »	265.24	»	»	»	0.64	»
»	6 mars	264.92	»	»	»	0.32	»

Denna avsevärda nedgång i guld-kassan kan varken förklaras
Bihang till riksdagens protokoll 1920. 8 saml. 17 häft. (Nr 23.)

av guldutförsel till utlandet, då sådan under ifrågavarande tid förekommit endast till mycket obetydligt belopp, ej heller av gulduttagningar för industriens behov. Guldkassans nedgång läser därför bero därpå, att guld med anledning av den utsikt till vinst, det nuvarande höga guldpriset innebär, uttages från riksbanken för att gömmas undan (tesaureras). Det vore enligt fullmäktiges övertygelse synnerligen betänkligt, om guldkassan skulle tillåtas för dylikt ändamål minskas i större utsträckning. I den mån guldkassan kan anses vara större än den med hänsyn till sedelcirkulationens storlek behöver vara, bör överskottet stå till riksbankens förfogande för utförsel till utlandet, varigenom riksbanken blir i stånd att tillföra landets förråd av utländska betalningsmedel en väl behöflig förstärkning.

I förhoppning att guldutströmningen från riksbanken efter hand skulle upphöra, hade fullmäktige i det längsta hoppats att kunna undvika att begära befrielse från den riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa sedlarna med guld. Sedan emellertid i pressen uppmärksamheten blivit fäst på den betydande vinst, utbyte av sedlar mot guld kan medföra, kan det befaras, att guldutströmningen från riksbanken, om sedelinlösningsskyldigheten icke suspenderas, kommer att taga en omfattning, som kunde medföra de allvarigaste vådor för det allmänna.

Då fullmäktige icke kunna påtaga sig ansvaret för följderna härav, få fullmäktige, under framhållande att såväl Norges bank som danska nationalbanken är befriad från skyldigheten att inlösa sina sedlar med guld, hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i proposition till riksdagen föreslå, att riksbanken under tiden till och med den 30 september 1920 befrias från skyldigheten att inlösa sina sedlar med guld, samt att åtgärder måtte vidtagas, på det att, om riksdagen lämnar sitt bifall härtill, riksbankens ifrågavarande befrielse måtte träda i kraft snarast möjligt efter det att riksdagen fattat sitt beslut.»

*Riksgälds-
fullmäktige.*

Fullmäktige i riksgäldskontoret, vilka beretts tillfälle att yttra sig över bankofullmäktiges ifrågavarande framställning, hava icke haft något att erinra mot bifall till densamma.

*Departements-
chefen.*

För egen del anser jag, i likhet med bankofullmäktige, ur det allmännas synpunkt angeläget att förebygga en guldutströmning från riksbanken i det syfte, bankofullmäktige omtalat. På grund härav och med hänsyn till de av fullmäktige i förutnämnda skrivelse lämnade upplysningar, tillåter jag mig hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att riksbanken må för tiden till och med den 30 september 1920 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse med rätt dock för riksbanken att, om förhållandena därtill giva anledning, före utgången av nämnda tid återupptaga inlösningen av bankens sedlar.»

Med hänsyn till föreliggande situation anser sig utskottet böra biträda fullmäktiges i riksbanken av fullmäktige i riksgäldskontoret tillstyrkta framställning och hemställes förty,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 221 må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 14 mars 1920.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Reservation

av herrar *Wigforss*, *Sommelius* och *Wikström*, vilka inom utskottet hemställt, att ifrågavarande proposition icke måtte av riksdagen bifallas.
